

Εαρινή Έκθεση

ΜΑΙΟΣ 2020

ΛΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Λεωφόρος Στροβόλου 53

Κτήριο Victory

2018 Στρόβολος, Λευκωσία

Ιστοσελίδα: www.fiscalcouncil.gov.cy

Τηλ.: 22606627, Φαξ: 22606656

Περιεχόμενα

Περιεχόμενα.....	2
1 Σκοπός.....	3
Ιδιάζουσες συνθήκες.....	3
2 Σύνοψη.....	4
3 Δημοσιονομικοί Κίνδυνοι και Μεταρρυθμίσεις	6
4 Μακροοικονομικό Περιβάλλον	8
4.1 Αξιολόγηση Μακροοικονομικών προβλέψεων	8
4.2 Πρόσφατα στοιχεία	8
5 Συμμόρφωση με τους Δημοσιονομικούς Κανόνες	10
5.1 Μεσοπρόθεσμος Δημοσιονομικός Στόχος.....	10
5.2 Δημοσιονομικά αποτελέσματα και ανώτατα όρια δαπανών	11
5.3 Δημόσιο Χρέος	13
6 Συστηματική μεροληψία	16
7 Καταληκτικό σχόλιο	17
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1 : Αξιολόγηση μακροοικονομικών προβλέψεων	18
Απόφαση Δημοσιονομικού Συμβουλίου (Συμβούλιο)	18
Νομική βάση	19
Προσαρμογή διαδικασιών / στοιχείων	19
Εκτιμήσεις για οικονομικές επιπτώσεις.....	20
Καταληκτικό σχόλιο.....	23

Έγκριση Εαρινής Έκθεσης 2020

Η Έκθεση εγκρίθηκε ομόφωνα από το Δημοσιονομικό Συμβούλιο, στις 29/05/2020.

Το Δημοσιονομικό Συμβούλιο

Δημήτρης Γεωργιάδης
Πρόεδρος

Άλκης Λοιζίδης
Μέλος

Αντρέας Χαρίτου
Μέλος

Γραμματεία
Φρόσω Μανωλούδη

1 Σκοπός

Σκοπός της Εαρινής Έκθεσης είναι η αξιολόγηση των δημοσιονομικών αποτελεσμάτων και του δημοσιονομικού σχεδιασμού, συμπεριλαμβανομένων των μακροοικονομικών και δημοσιονομικών προβλέψεων που ετοιμάζει το Υπουργείο Οικονομικών και τίθενται προς έγκριση στο Υπουργικό Συμβούλιο. Συγκεκριμένα, εξετάζεται κατά πόσο υπάρχει συμμόρφωση με τους Δημοσιονομικούς Κανονισμούς όπως αυτοί καθορίζονται στο εθνικό και ευρωπαϊκό θεσμικό πλαίσιο και κατά πόσο υπήρξε απόκλιση για το 2019 ή κίνδυνος απόκλισης από αυτούς στο άμεσο μέλλον. Αναλυτικά εξετάζονται:

- Ο Μεσοπρόθεσμος Δημοσιονομικός Στόχος.
- Ο κανονισμός για την αναγκαία μείωση του δημόσιου χρέους εφόσον αυτό βρίσκεται πέραν του 60% του ΑΕΠ.
- Τα δημοσιονομικά αποτελέσματα και ανώτατα όρια δαπανών που είχαν καθοριστεί στο προηγούμενο Στρατηγικό Πλαίσιο Δημοσιονομικής Πολιτικής (ΣΠΔΠ) και με τα αντίστοιχα που θα καθοριστούν στο τρέχον ΣΠΔΠ.

Στο πλαίσιο της αξιολόγησης το Δημοσιονομικό Συμβούλιο (Συμβούλιο) αναδεικνύει τους κινδύνους που ενδεχομένως να επηρεάσουν σημαντικά την πορεία των δημόσιων οικονομικών και να οδηγήσουν σε απόκλιση από τους εκάστοτε ισχύοντες κανονισμούς με αποτέλεσμα να απειλήσουν τη βιωσιμότητα του δημόσιου χρέους.

Για την ολοκλήρωση της Έκθεσης, το Συμβούλιο συλλέγει μεταξύ άλλων στατιστικά δεδομένα, αξιολογήσεις και αναλύσεις από διάφορες πηγές, μεταξύ των οποίων την Στατιστική Υπηρεσία, την Στατιστική Υπηρεσία της ΕΕ (Eurostat), την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, την Κεντρική τράπεζα Κύπρου και το Κέντρο Οικονομικών Ερευνών του Πανεπιστημίου Κύπρου. Παράλληλα, γίνονται συναντήσεις σε τεχνοκρατικό επίπεδο με εκπροσώπους των πιο πάνω φορέων και οργανισμών, όπως και με άλλους φορείς του ιδιωτικού τομέα που ασχολούνται με την αξιολόγηση των δημόσιων οικονομικών.

Ιδιαίχνουσες συνθήκες

Λόγω της πανδημίας του ιού COVID-19 τα πλείστα κράτη μέλη της ΕΕ έχουν προχωρήσει στην ενεργοποίηση της «Ρήτρας Απόδρασης» (Escape Clause¹) κατόπιν σύστασης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η ρήτρα αυτή επιτρέπει στα κράτη μέλη την προσωρινή απόκλιση από τους αριθμητικούς δημοσιοοικονομικούς κανόνες δίνοντας τους ταυτόχρονα ευελιξία στη λήψη δημοσιονομικών μέτρων για αντιμετώπιση της κρίσης χωρίς όμως να απειλείται η βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών.

Επιπρόσθετα, ο μεγάλος βαθμός αβεβαιότητας έχει επηρεάσει τη διαδικασία καθορισμού των μακροοικονομικών προβλέψεων και των ανωτάτων ορίων δαπανών που θα συμπεριληφθούν στο Στρατηγικό Πλαίσιο Δημοσιονομικής Πολιτικής 2021-2023, το οποίο δεν είχε ολοκληρωθεί κατά τις 25/5/2020, ημερομηνία μέχρι την οποία χρησιμοποιήθηκαν στοιχεία για την ετοιμασία της παρούσας Έκθεσης.

Λαμβάνοντας υπόψη τα πιο πάνω το Συμβούλιο αποφάσισε όπως το περιεχόμενο της παρούσας Έκθεσης προσαρμοστεί αναλόγως.

¹ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/QANDA_20_500

2 Σύνοψη

Το Συμβούλιο αφού μελέτησε τα στατιστικά στοιχεία και δεδομένα που είχε στη διάθεση του επισημαίνει τα πιο κάτω:

- ❖ Το μακροοικονομικό περιβάλλον παρέμεινε ευνοϊκό κατά το 2019.
- ❖ Το 2019 δεν υπήρξε παρέκκλιση από τους αριθμητικούς δημοσιονομικούς κανόνες του εθνικού αλλά και του ευρωπαϊκού θεσμικού πλαισίου.
- ❖ Η Κύπρος όπως και άλλα κράτη μέλη της ΕΕ έχουν ενεργοποιήσει τη Ρήτρας Απόδρασης (Escape Clause) η οποία επιτρέπει την προσωρινή απόκλιση από τους αριθμητικούς δημοσιονομικούς κανόνες με στόχο την πιο αποτελεσματική αντιμετώπιση της κρίσης. Το Συμβούλιο επισημαίνει ότι η χρήση της Ρήτρας αυτής επιβάλλεται να λαμβάνει υπόψη τη διαχρονική βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών.
- ❖ Οι γενικές εκτιμήσεις για την επόμενη διετία εμπεριέχουν μεγάλο βαθμό αβεβαιότητας, λόγω της μη προβλεψιμότητας για την εξέλιξη της πανδημίας του COVID-19. Οι μακροοικονομικές προβλέψεις αφορούν ένα ευρύ φάσμα τιμών το οποίο βασίζεται σε παραδοχές σεναρίων για την εξέλιξη της πανδημίας. Το Συμβούλιο θεωρεί ότι οι προβλέψεις και ο δημοσιονομικός σχεδιασμός θα πρέπει να αναθεωρούνται και να αναπροσαρμόζονται σε τακτά χρονικά διαστήματα ανάλογα με τα νέα στοιχεία και δεδομένα αντικατοπτρίζοντας πιο ξεκάθαρη εικόνα για την εξέλιξη της πανδημίας και τις επιπτώσεις της στην οικονομία.
- ❖ Στο μεσοδιάστημα και μέχρι να ξεκαθαρίσει το σκηνικό αναφορικά με την εξέλιξη της πανδημίας COVID-19 και λαμβάνοντας υπόψη την κατάσταση στην οποία θα βρίσκεται η οικονομική δραστηριότητα, οι δημοσιονομικοί πόροι θα πρέπει να διοχετεύονται με φειδώ. Τα μέτρα στήριξης από την κυβέρνηση θα πρέπει να διοχετεύονται μόνο σε βιώσιμες δραστηριότητες που αντιμετωπίζουν προσωρινά προβλήματα ρευστότητας και σε νοικοκυριά τα οποία θα έχουν απόλυτη ανάγκη. Το κράτος θα πρέπει να διατηρεί ένα αποθεματικό με γνώμονα την δημιουργία νέας ανάγκης παρέμβασης σε κατοπινό στάδιο. Επιπρόσθετα, θα πρέπει πάντα να λαμβάνεται υπόψη το ενδεχόμενο το δημόσιο χρέος να καταστεί μη βιώσιμο, είτε λόγω της περαιτέρω αύξησης του, είτε λόγω μείωσης της δυνατότητας πραγματοποίησης ικανοποιητικών δημοσιονομικών πλεονασμάτων. Πιθανή μείωση της παραγωγικής δυνατότητας της Κύπρου ή και ενδεχόμενη αύξηση των επιτοκίων θα έχουν αρνητική επίπτωση στη δυνατότητα εξυπηρέτησης του δημόσιου χρέους γι' αυτό θα πρέπει να διατηρηθεί στο χαμηλότερο δυνατό επίπεδο.
- ❖ Με βάση τα μέχρι σήμερα δεδομένα και παραδοχές, τα οποία επαναλαμβάνεται ότι χαρακτηρίζονται από μεγάλο βαθμό αβεβαιότητας, η Κύπρος φαίνεται να παραμένει σε θέση να εξυπηρετεί το δημόσιο χρέος. Η πρόβλεψη αυτή καταγράφεται στις εκτιμήσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου.

Το Συμβούλιο θεωρεί ότι η απρόσμενη κρίση αναδεικνύει για ακόμη μία φορά τη σημασία της προώθησης των αναγκαίων μεταρρυθμίσεων που καταγράφονται στις Εκθέσεις και παρεμβάσεις θεσμών και οργανισμών, μεταξύ των οποίων και το Δημοσιονομικό Συμβούλιο. Ιδιαίτερη έμφαση θα πρέπει να δοθεί στις μεταρρυθμίσεις που αφορούν:

- στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας ώστε να την καταστήσουν πιο ελκυστική σε εγχώριες και ξένες επενδύσεις,
- στη δημιουργία δημοσιονομικών πλεονασμάτων που θα μειώσουν δραστικά το δανεισμό και θα αυξήσουν το αποθεματικό και
- στην αποτελεσματική αντιμετώπιση της χαμηλής ιδιωτικής αποταμίευσης και του υπερδανεισμού στον ιδιωτικό τομέα, συμπεριλαμβανομένης της μείωσης των μη εξυπηρετούμενων χορηγήσεων.

Με την πάροδο της κρίσης το Συμβούλιο θεωρεί ότι θα πρέπει να ενταθεί η προσπάθεια προώθησης των μεταρρυθμίσεων που τα προηγούμενα χρόνια επανειλημμένως έχουν τεθεί.

3 Δημοσιονομικοί Κίνδυνοι και Μεταρρυθμίσεις

Το Συμβούλιο διαχρονικά αναδείκνυε τη σημασία της δημοσιονομικής σταθερότητας και την ανάγκη διατήρησης δημοσιονομικών πλεονασμάτων με στόχο τη συντομότερη δυνατή μείωση του δημόσιου χρέους και τη δημιουργία αποθεματικού το οποίο θα επιτρέπει την αποφυγή και αντιμετώπιση απρόσμενων κρίσεων όπως αυτήν της πανδημίας του COVID-19.

Παράλληλα έχει αναδείξει τη διασύνδεση του δημόσιου τομέα, με τον ιδιωτικό και ιδιαίτερα με τον χρηματοπιστωτικό τομέα. Η έγκαιρη και πιο αποτελεσματική αντιμετώπιση των προκλήσεων του χρηματοπιστωτικού τομέα και συγκεκριμένα του προβλήματος του ψηλού ποσοστού μη εξυπηρετούμενων χορηγήσεων και η προώθηση μεγάλου αριθμού μεταρρυθμίσεων που αφορούν τόσο στο δημόσιο όσο και στον ιδιωτικό τομέα, θα έθεταν την Κύπρο σε πολύ ισχυρότερη βάση για αντιμετώπιση της κρίσης.

Ο χρόνος και τρόπος εκδήλωσης της πανδημίας COVID-19, όπως και οι οικονομικές επιπτώσεις από αυτήν θα πρέπει να αποτελέσουν έναυσμα για την επιτάχυνση των αναγκαίων μεταρρυθμίσεων που έχουν αναγνωριστεί και καταγραφεί επαλειμμένα τόσο από το Συμβούλιο όσο και από άλλα σώματα και φορείς τόσο εντός όσο και εκτός της Κύπρου. Η δημιουργία μιας διαφοροποιημένης, ανταγωνιστικής και ευέλικτης οικονομίας, χωρίς ψηλό δημόσιο και ιδιωτικό χρέος, με περιορισμό της γραφειοκρατίας και ισχυρούς και ταυτόχρονα αποτελεσματικούς στο ρόλο τους κρατικούς θεσμούς θα πρέπει να αποτελούν τους βασικούς στόχους του προγραμματισμού για το μέλλον.

Πιο κάτω το Συμβούλιο επαναλαμβάνει τις οι βασικότερες προκλήσεις που θεωρεί ότι άμεσα θα πρέπει να αντιμετωπιστούν:

- ❖ η δημιουργία ενός βιώσιμου συνταξιοδοτικού συστήματος το οποίο θα διασφαλίσει επαρκή συνταξιοδοτικά ωφελήματα στους πολίτες, αποτρέποντας το ενδεχόμενο το κράτος να χρειαστεί να αντιμετωπίσει την ανάγκη για κοινωνική προστασία των συνταξιούχων,
- ❖ η ενίσχυση της αποταμίευσης των νοικοκυριών η οποία διαχρονικά παρουσιάζεται πολύ χαμηλή με την παροχή κινήτρων στα νοικοκυριά, με την μεταρρύθμιση του θεσμικού πλαισίου και την ενίσχυση της εποπτείας,
- ❖ η μείωση του πολύ ψηλού δημόσιου και ιδιωτικού δημόσιου χρέους. Αυτό θα ενισχύσει τη θέση της κυπριακής οικονομίας επιτρέποντας της να αντιμετωπίζει πιο αποτελεσματικά τους κινδύνους που μπορεί να προκύψουν από το εξωτερικό περιβάλλον, όπως οι συναλλαγματικές διακυμάνσεις, οι πολιτικές συνθήκες στις γειτονικές χώρες, μια παγκόσμια οικονομική επιβράδυνση και οι ανεξέλεγκτες καταστάσεις όπως η πρόσφατη πανδημία του COVID -19,
- ❖ η συνέχιση της προσπάθειας για περιορισμό των μη εξυπηρετούμενων χορηγήσεων που παραμένουν εντός και εκτός του χρηματοπιστωτικού συστήματος και οι οποίες παρά την πρόοδο που έχει επιτευχθεί παραμένουν σε ψηλά επίπεδα,
- ❖ ο περιορισμός της εξάρτησης της οικονομίας σε μη διατηρήσιμες δραστηριότητες όπου αυτό είναι εφικτό. Σε περιόδους κρίσεων η εφαρμογή και στη συνέχεια η παράταση και διεύρυνση μη ορθολογιστικών υπό ομαλές συνθήκες μέτρων, όπως το σχέδιο πολιτογραφήσεων μπορεί να επιφέρει αρνητικές επιπτώσεις σε άλλους παραγωγικούς τομείς της οικονομίας. Ταυτόχρονα μπορεί να την καταστήσουν πιο ευάλωτη, ειδικότερα στην περίπτωση απότομης και απρόσμενης δραστηρικής μείωσης της συγκεκριμένης δραστηριότητας. Επιπρόσθετα, υπάρχει κίνδυνος δημιουργίας μόνιμων κρατικών

δαπανών με τη λανθασμένη υπόθεση ότι τα δημοσιονομικά έσοδα από τη συγκεκριμένη δραστηριότητα θα είναι και αυτά μόνιμα,

- ❖ τα κίνητρα και ο σχεδιασμός της κυβέρνησης θα πρέπει να επικεντρώνονται σε παραγωγικούς τομείς που διαφοροποιούν και διευρύνουν τη βάση της οικονομίας σε μακροχρόνιο ορίζοντα και που θα προσφέρουν ευκαιρίες για το σύνολο των πολιτών,
- ❖ η προώθηση μεταρρυθμίσεων που θα καταστήσουν πιο ανταγωνιστική και ανθεκτική την οικονομία και ταυτόχρονα πιο ελκυστική σε εγχώριες και ξένες επενδύσεις. Ιδιαίτερη έμφαση θα πρέπει να δοθεί σε τομείς που η Κύπρος φαίνεται να υστερεί σημαντικά και καταγράφονται διαχρονικά σε εκθέσεις διαφορών οργανισμών, μεταξύ άλλων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, του Παγκόσμιου Οικονομικού Φόρουμ και της Παγκόσμιας Τράπεζας και περιλαμβάνουν:
 - τον τομέα της παιδείας όπου το ψηλό κόστος δεν αντικατοπτρίζεται στα ποιοτικά αποτελέσματα,
 - το σύστημα δικαιοσύνης που χαρακτηρίζεται από μεγάλες καθυστερήσεις,
 - το καθεστώς λειτουργίας των ημικρατικών οργανισμών,
 - τον έλεγχο των κρατικών δαπανών και ιδιαίτερα του κρατικού μισθολογίου που από το 2019 άρχισε να αυξάνεται με ρυθμούς πέραν του ρυθμού αύξησης του ΑΕΠ. Διαχρονική θέση του Συμβουλίου είναι η δημιουργία ενός διάφανου και ορθολογιστικού συστήματος αξιολόγησης και καθορισμού απολαβών στο δημόσιο τομέα,
 - την άρση αχρείαστων περιορισμών δραστηριοποίησης σε τομείς της οικονομίας και επαγγέλματα.

Επιπρόσθετα με τα πιο πάνω θα πρέπει να υπάρχει συνεχής παρακολούθηση και ετοιμότητα για άμεση λήψη μέτρων όταν και εφόσον χρειαστεί με στόχο την διατήρηση της σταθερότητας στα δημόσια οικονομικά σε σημαντικές τρέχουσες ή επικείμενες μεταρρυθμίσεις και εξελίξεις όπως:

- ❖ κατά την εφαρμογή του Γενικού Συστήματος Υγείας το οποίο θα παρέχει ένα ελάχιστο αποδεκτό επίπεδο υπηρεσίας σε όλο τον πληθυσμό χωρίς όμως να δημιουργεί δυσβάστακτα κόστη είτε για τα νοικοκυριά είτε για τα δημόσια οικονομικά,
- ❖ κατά τη δημιουργία του Ταμείου Επενδύσεων και ιδιαίτερα για το πώς θα χρησιμοποιούνται τα έσοδα από την εκμετάλλευση των υδρογονανθράκων στην οικονομία και στα δημόσια ταμεία και
- ❖ κατά την επίλυση του κυπριακού προβλήματος λαμβάνοντας υπόψη όλους τους παράγοντες που πιθανόν να επηρεάσουν διαχρονικά την κυπριακή οικονομία.

4 Μακροοικονομικό Περιβάλλον

Το μακροοικονομικό περιβάλλον, με βάση τα τελευταία στατιστικά στοιχεία, παρέμεινε ευνοϊκό κατά το 2019. Οι γενικές εκτιμήσεις για την τρέχουσα τριετία χαρακτηρίζονται από μεγάλο βαθμό αβεβαιότητας, λόγω του εξίσου μεγάλου βαθμού αβεβαιότητας που αφορά στις προβλέψεις για την εξέλιξη της πανδημίας του COVID-19.

Μέσα σε αυτό το κλίμα, το Υπουργείο Οικονομικών δεν έχει ακόμη ετοιμάσει τις τελικές προβλέψεις για το 2021-2023. Παράλληλα όλες πλέον οι διαθέσιμες μακροοικονομικές προβλέψεις δίνουν ένα ευρύ φάσμα τιμών το οποίο βασίζεται σε παραδοχές σεναρίων για την εξέλιξη της πανδημίας.

4.1 Αξιολόγηση Μακροοικονομικών προβλέψεων

Στις 22 Απριλίου του 2020 το Συμβούλιο, αφού έλαβε υπόψη του τις μακροοικονομικές προβλέψεις άλλων οργανισμών και θεσμών, μεταξύ των οποίων η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, όπως επίσης και τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία που αποτυπώνουν την πορεία της οικονομίας και τους κινδύνους που επικρατούν, έκρινε πως οι μακροοικονομικές και δημοσιονομικές προβλέψεις που ετοίμασε το Υπουργείο Οικονομικών στα πλαίσια του Προγράμματος Σταθερότητας 2019-2022 και αφορούσαν μόνο το 2020 λόγω των γεγονότων που προαναφέρθηκαν βρίσκονται εντός αποδεκτών ορίων. Τα στοιχεία που έλαβε υπόψη του το Συμβούλιο παρουσιάζονται στο **“Παράρτημα 1: Αξιολόγηση μακροοικονομικών προβλέψεων 2020”**.

4.2 Πρόσφατα στοιχεία

Με βάση τα στατιστικά και άλλα στοιχεία που προέκυψαν μετά τις 22/4/2019, ημερομηνία κατά την οποία έγινε η πιο πάνω αξιολόγηση έχουν καταγραφεί οι πιο κάτω εξελίξεις οι οποίες δε δικαιολογούν διαφοροποίηση των εκτιμήσεων του Απριλίου.

Ρυθμός Ανάπτυξης Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (ΑΕΠ)

Σύμφωνα με τα προκαταρκτικά στοιχεία που έδωσαν στη δημοσιότητα η Στατιστική Υπηρεσία της Κύπρου CyStat και η Eurostat² και αφορούν το πρώτο τρίμηνο του 2020, το ΑΕΠ συρρικνώθηκε κατά 1,3% σε σχέση με το τελευταίο τρίμηνο του 2019, ενώ παρουσιάζεται αυξημένο κατά 0,8% σε σχέση με το αντίστοιχο τρίμηνο του 2019.

Σημειώνεται ότι, τον Απρίλιο, σύμφωνα με την προκαταρκτική εκτίμηση της Eurostat, ο πληθωρισμός που επηρεάζει το ονομαστικό ΑΕΠ, ήταν -1,2%³. Σημαντική αύξηση κατέγραψε και η ανεργία από 5,8% το Φεβρουάριο στο 6,7% τον Μάρτιο⁴. Οι δύο δείκτες αποτυπώνουν την αναμενόμενη ραγδαία οικονομική επιβράδυνση.

Για το γενικό και διαρθρωτικό δημοσιονομικό υπόλοιπο η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εκτιμά ότι για το 2020 θα καταγραφεί έλλειμμα -7,0% και -5,2% και για το 2021 -1,8% και -2,1% αντίστοιχα.

² <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/10294864/2-15052020-AP-EN.pdf/5a7ea909-e708-f3d3-8375-e2510298e1b8>

³ <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/10294696/2-30042020-AP-EN.pdf/695df4c4-1a67-bf92-3a0f-69534046cbfe>

⁴ <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/10294732/3-30042020-CP-EN.pdf/05df809c-7eb8-10c7-efcf-35325c84f56e>

Εαρινές Προβλέψεις Ευρωπαϊκής Επιτροπής

Στις 6 Μαΐου η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσιοποίησε τις Εαρινές Προβλέψεις⁵ για τα κράτη μέλη της ΕΕ μεταξύ των οποίων και την Κύπρο. Σύμφωνα με τις νέες προβλέψεις το ΑΕΠ της Κύπρου αναμένεται να μειωθεί κατά 7,4% το 2020 και να αυξηθεί κατά 6,0% το 2021. Η ανεργία αναμένεται να ανέλθει στο 8,6% και να μειωθεί στο 7,5% αντίστοιχα. Ο αποπληθωριστής του ΑΕΠ υπολογίζεται στο 0,5% το 2020 και στο 0,9% το 2021 με τον πληθωρισμό να είναι αρνητικός -0,2% το 2020 και να ανέρχεται στο 1,0% το 2021.

European Bank for Reconstruction and Development (EBRD)

Στην αναθεωρημένη έκθεση της που εκδόθηκε τον Μάιο του 2020⁶ και συμπεριλαμβάνει τις αναμενόμενες επιπτώσεις της πανδημίας COVID-19 η EBRD προβλέπει ότι το ΑΕΠ της Κύπρου θα μειωθεί κατά 6,0% το 2020 και θα αυξηθεί κατά 5,0% το 2021.

Προβλέψεις ΚΟΕΠΚ

Στις 11 Μαΐου 2020 το Κέντρο Οικονομικών Ερευνών του Πανεπιστημίου Κύπρου (ΚΟΕΠΚ) δημοσίευσε το «Ενημερωτικό Δελτίο Οικονομικές Προοπτικές, Μάιος 2020»⁷ το οποίο προβλέπει για το 2020 μείωση του ΑΕΠ της τάξης του 6,9%. Το ΚΟΕΠΚ παρουσιάζει και δυσμενές σενάριο το οποίο προβλέπει συρρίκνωση του ΑΕΠ κατά 13,1%.

Φωτογραφία: ΚΥΠΕ

⁵ https://ec.europa.eu/economy_finance/forecasts/2020/spring/ecfin_forecast_spring_2020_cy_en.pdf

⁶ <https://www.ebrd.com/what-we-do/economic-research-and-data/rep.html>

⁷ http://ucy.ac.cy/erc/documents/EconomicOutlook_May20.pdf

5 Συμμόρφωση με τους Δημοσιονομικούς Κανόνες

Η διατήρηση του ευνοϊκού μακροοικονομικού περιβάλλοντος σε συνάρτηση με μέτρα που λήφθηκαν κατά την περίοδο της οικονομικής κρίση έχουν συμβάλλει στην τήρηση των Κανονισμών που προκύπτουν από το εθνικό και ευρωπαϊκό θεσμικό πλαίσιο.

5.1 Μεσοπρόθεσμος Δημοσιονομικός Στόχος

Το Υπουργείο Οικονομικών έχει καθορίσει και διατηρεί ως Μεσοπρόθεσμο Δημοσιονομικό Στόχο (ΜΔΣ) το 0% (ισοζυγισμένη θέση). Ο στόχος αυτός είναι αυστηρότερος από αυτόν που επιτρέπει το εθνικό και ευρωπαϊκό θεσμικό πλαίσιο.

Σύμφωνα με το κεντρικό μακροοικονομικό σενάριο και τα μέχρι σήμερα στοιχεία ο ΜΔΣ για το 2019 έχει υπερκαλυφθεί (Πίνακας 1). Σημειώνεται πως η στήριξη €1,659 εκατ. προς την Κυπριακή Συνεργατική Τράπεζα κατά το 2018 κρίθηκε τόσο από το Υπουργείο Οικονομικών όσο και από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή ως μη επαναλαμβανόμενη και γι' αυτό δεν συμπεριλαμβάνεται στο διαρθρωτικό υπόλοιπο.

Λόγω της απουσίας στοιχείων, του μεγάλου βαθμού αβεβαιότητας και της επίκλησης της «Ρήτρας Απόδρασης» δεν ολοκληρώθηκε η άσκηση για το 2020.

Πίνακας 1

Μεσοπρόθεσμος Δημοσιονομικός Στόχος = 0%								
		2017	2018		2019		2020	
		Τελικά	*Υπ.Οικ.	*ΕΕ	*Υπ.Οικ.	*ΕΕ	*Υπ.Οικ.	*ΕΕ
ΑΕΠ	Τρέχουσες τιμές € εκατ.	20,040	21,138	21,138	21,943	21,814	20,407	20,200
Υπόλοιπο γενικής κυβέρνησης		361	-1,015	-1,015	834	371	-878	-1,414
	%	1.8	-4.8	-4.8	3.8	1.7	-4.3	-7.0
Παραγωγικό κενό**	%	0.7	2.1	2.8	3.0	2.9		
Κυκλική διόρθωση	50% παραγωγικού κενού	0.4	1.1	1.2	1.5	1.6		
Διαρθρωτική διόρθωση***	%	0.0	8.0	8.0	0.4	0.0		
Διαρθρωτικό υπόλοιπο	%	1.5	2.1	2.0	2.7	0.1		
	Πρόβλεψη ΔΝΤ	1.4	1.5		1.1		Σημ.1	
Πηγές/ Σημειώσεις								
Σημ.1: Λόγω των ιδιάζουσων συνθηκών και της απουσίας στοιχείων δεν ολοκληρώθηκε η άσκηση για το 2020								
*Οι προβλέψεις του Υπ. Οικονομικών και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής έχουν αναπροσαρμοστεί βάσει των πιο πρόσφατων δημοσιονομικών και μακροοικονομικών στοιχείων								
** https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/economy-finance/13_cy_sp_assessment_0_0.pdf								
*** Στήριξη Κυπριακής Συνεργατικής Τράπεζας με €1.68 δις 2018 και Πλεόνασμα ΓΕΣΥ €90 εκατ. 2019								
Υπουργείο Οικονομικών		Πρόγραμμα Σταθερότητας 2019-2022 / Προϋπολογισμός 2020						
Ευρωπαϊκή Επιτροπή		Εαρινές οικονομικές προβλέψεις						
Διεθνές Νομισματικό Ταμείο		World Economic Outlook Database, April 2019						

5.2 Δημοσιονομικά αποτελέσματα και ανώτατα όρια δαπανών

Βάσει των πληροφοριών που έχουν συλλεχθεί και δημοσιοποιηθεί για το 2019 δεν υπάρχει απόκλιση από τους αριθμητικούς δημοσιονομικούς κανόνες. Όσον αφορά στα ανώτατα όρια δαπανών που είχαν καθοριστεί στο Στρατηγικό Πλαίσιο Δημοσιονομικής Πολιτικής (ΣΠΔΠ) 2020-2022⁸ δεν καταγράφηκε απόκλιση στο σύνολο των δαπανών, όμως σε επίπεδο υπουργείων, υπήρξαν αποκλίσεις (Πίνακες 2 και 3). Με δεδομένη την επίκληση της Ρήτρας Απόδρασης το Συμβούλιο δεν εκφέρει άποψη για τα ανώτατα όρια δαπανών και τις δημοσιονομικές προβλέψεις που συμπεριλαμβάνονται στο Στρατηγικό Πλαίσιο Δημοσιονομικής Πολιτικής (ΣΠΔΠ) 2020-2022. Το ΣΠΔΠ 2021-2023 δεν είχε δημοσιοποιηθεί μέχρι την ετοιμασία της παρούσας Έκθεσης.

Πίνακας 2

Ανώτατα όρια δαπανών Κεντρικής Κυβέρνησης									
	2018				2019				
	ΣΠΔΠ 2018- 2020	ΣΠΔΠ 2019- 2021	Τελικά	Διαφο- ρά σε %	ΣΠΔΠ 2018- 2020	ΣΠΔΠ 2019- 2021	ΣΠΔΠ 2020- 2022	Τελικά	Μετα- βολή σε %
Συνταγματικές εξουσίες	65	76	69	-9.2	67	76	91	71	-21.5
Συνταγματικές υπηρεσίες	27	25	27	8.0	27	25	27	27	-0.4
Ανεξάρτητες υπηρεσίες	16	16	24	46.9	16	17	75	70	-6.3
Υπουργείο Άμυνας	352	352	382	8.5	352	359	359	412	14.8
Υπουργείο Γεωργίας	224	225	265	17.8	239	232	238	261	9.6
Υπουργείο Δικαιοσύνης	294	296	273	-7.8	295	303	298	288	-3.4
Υπουργείο Εμπορίου	47	48	52	8.3	47	50	49	57	16.5
Υπουργείο Εργασίας	930	930	1,018	9.5	938	963	964	1,076	11.6
Υπουργείο Εσωτερικών	510	507	444	-12.4	515	513	518	466	-10.0
Υπουργείο Εξωτερικών	81	82	69	-15.9	81	84	87	74	-14.7
Υπουργείο Οικονομικών	1,601	1,342	1,150	-14.3	1,687	1,406	1,369	1,220	-10.9
Άλλα	257	243	66	-72.8	258	241	248	88	-64.5
Υπουργείο Παιδείας	1,033	1,040	1,031	-0.9	1,036	1,072	1,078	1,075	-0.2
Υπουργείο Επικοινωνιών/ Έργων	290	282	261	-7.4	301	284	283	263	-7.1
Υπουργείο Υγείας	573	586	600	2.4	591	616	621	783	26.0
Σύνολο Κεντρικής Κυβέρνησης	6,300	6,050	5,731	-5.3	6,450	6,241	6,305	6,232	-1.2
Τόκοι	515	573	515	-10.1	523	618	500	519	3.8
Άλλα	740	908	795	-12.5	176	360	879	Σημ.1	
Σύνολο Γενικής Κυβέρνησης	7,555	7,531	7,040	-6.5	7,149	7,219	7,684		
Σημ.1 : Αναγκαία στοιχεία που συμπεριλαμβάνονται στο ΣΠΔΠ 2021-23									
Πηγή: ΣΠΔΠ 2018-2020, ΣΠΔΠ 2019-2021 και ΣΠΔΠ 2020-2022 (2018 δεν συμπεριλαμβάνεται 1.66 δις για στήριξη ΚΣΤ)									

⁸ http://mof.gov.cy/assets/modules/wnp/articles/201805/413/docs/strat_plaisip2019_2021.pdf

Πίνακας 3

Προϋπολογισμός Γενικής Κυβέρνησης: Ανώτατα όρια από ΣΠΔΠ έναντι πραγματικών στοιχείων														
Σε εκατ. €	2014		2015		2016		2017		2018		2019		Διαφ.	
	Πραγμ.	Πραγμ.	Πραγμ.	ΣΠΔΠ	Διαφ.	Πραγμ.	ΣΠΔΠ	Διαφ.	Πραγμ.	ΣΠΔΠ	Πραγμ.	ΣΠΔΠ		
ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	6,953.7	6,917.4	7,028.4	6,839.0	189.4	7,778.6	7,190.0	588.6	8,405.8	7,866.0	9,047.2	8,830.0	217.2	
Φόροι στην παραγωγή και στις εισαγωγές	2,592.9	2,601.2	2,732.8	2,648.0	84.8	3,076.0	2,812.3	263.7	3,328.5	3,168.0	3,339.6	3,301.0	38.6	
Φόροι στα εισοδήματα, στον πλούτο κ.α.	1,812.1	1,761.0	1,755.2	1,704.0	51.2	1,839.5	1,685.3	154.2	1,924.7	1,897.0	2,080.0	1,999.0	81.0	
Κοινωνικές εισφορές	1,444.6	1,482.9	1,544.7	1,533.0	11.7	1,709.6	1,621.2	88.4	1,846.5	1,785.0	2,348.2	2,373.0	-24.8	
Άλλες τρέχουσες πηγές	1,104.1	1,072.3	995.7	954.0	41.7	1,153.5	1,071.2	82.3	1,306.1	1,016.0	1,279.4	1,157.0	122.4	
ΣΥΝΟΛΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	6,994.5	6,951.1	6,946.0	6,892.0	54.0	7,375.9	7,155.0	220.9	7,457.7	7,531.0	8,666.7	8,183.0	483.7	
Ενδιάμεση κατανάλωση	646.9	683.6	646.0	633.0	13.0	720.3	658.0	62.3	805.5	735.0	1,182.8	872.0	310.8	
Απολαβές υπαλλήλων	2,336.5	2,266.7	2,256.0	2,259.0	-3.0	2,363.7	2,338.0	25.7	2,482.5	2,420.0	2,734.4	2,630.0	104.4	
Κοινωνικές παροχές	2,468.9	2,467.8	2,563.9	2,539.0	24.9	2,619.8	2,594.0	25.8	2,709.4	2,686.0	2,835.6	3,115.0	-279.4	
Τόκοι	495.8	508.0	464.9	463.0	1.9	508.6	458.0	50.6	510.3	573.0	550.9	500.0	50.9	
Επιδότησεις	79.6	71.5	97.2	101.0	-3.8	55.1	95.0	-39.9	59.9	60.0	70.1	60.0	10.1	
Άλλες τρέχουσες δαπάνες	395.4	463.3	397.8	561.0	-163.2	464.0	497.0	-33.0	462.0	507.0	569.4	553.0	16.4	
Κεφαλαιουχικές δαπάνες	571.4	490.2	520.2	336.0	184.2	644.4	515.0	129.4	428.1	550.0	723.5	453.0	270.5	
Γενικό Υπόλοιπο Γενικής Κυβέρνησης (ESA2010)	-40.8	-33.7	82.4	-53.0	135.4	402.7	35.0	367.7	948.1	335.0	613.1	647.0	-266.5	
% ΑΕΠ	-0.2	-0.2	0.4	-0.3	0.7	1.8	0.2	1.6	4.5	0.2	4.3	1.7	0.2	1.6
Πρωτογενές Υπόλοιπο Γενικής Κυβέρνησης	455.0	474.3	547.3	410.0	137.3	911.3	493.0	418.3	1,458.4	908.0	931.4	1,147.0	-215.6	
% ΑΕΠ	2.6	2.7	3.1	2.3	0.8	4.3	2.6	1.7	6.9	2.6	4.2	2.6	1.7	
ΑΕΠ	17,509	17,606		17,901			20,040			21,138		21,944		
* Εξαριούμενης της έκδοσης χρέους για την κεφαλαιακή ενίσχυση της Συνεργατική Κυπριακής Τράπεζας (€11.5 δις το 2014, €175.0 εκατ. το 2015 και €1.66 δις το 2018)														

* Εξααιρούμενης της έκδοσης χρέους για την κεφαλαιακή ενίσχυση της Συνεργατικής Κυπριακής Τράπεζας (€1.5 δισ το 2014, €175.0 εκατ. το 2015 και €1.66 δισ το 2018)

5.3 Δημόσιο Χρέος

Σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία⁹ «όταν ο λόγος του δημόσιου χρέους προς το ακαθάριστο εγχώριο προϊόν σε τιμές αγοράς υπερβαίνει το εξήντα τοις εκατό (60%), όπως καθορίζεται από το Πρωτόκολλο (Αρ. 12), ο λόγος αυτός μειώνεται σύμφωνα με τις διατάξεις του Κανονισμού (ΕΚ) 1467/97». Συγκεκριμένα όπως αναφέρεται στο διορθωτικό σκέλος του κανονισμού¹⁰ η διαδικασία υπερβολικού ελλείμματος ενεργοποιείται όταν «το χρέος είναι πάνω από 60 % του ΑΕΠ και δεν επετεύχθη ο στόχος μείωσης του χρέους κατά 1/20ό ετησίως κατά τα τρία προηγούμενα έτη», εκτός εάν προβλέπεται ότι θα μειώνεται με τον απαιτούμενο ρυθμό την επόμενη τριετία.

Οι οικονομικές επιπτώσεις της πανδημίας COVID-19 έχουν διαφοροποιήσει σημαντικά τις προβλέψεις και τους σχεδιασμούς των κυβερνήσεων, συμπεριλαμβανομένης και της Κύπρου, για την εξέλιξη του δημόσιου χρέους. Για το 2020 το ποσοστό δημόσιου χρέους ως προς το ΑΕΠ θα ανέλθει κοντά στο 117% του ΑΕΠ. Η σημαντική αύξηση σχεδόν 20 ποσοστιαίων μονάδων οφείλεται σε δύο παράγοντες (α) στην άντληση νέου δανεισμού που αποσκοπούν στην κάλυψη των μειωμένων εσόδων και των αυξημένων δαπανών και (β) στη μείωση του ΑΕΠ.

Βάσει των μακροοικονομικών προβλέψεων του Υπουργείου Οικονομικών, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου και δεδομένου ότι τα πρωτογενή πλεονάσματα θα χρησιμοποιούνται για την αποπληρωμή του δημόσιου χρέους και δεν θα υπάρξει ουσιαστική διαφοροποίηση στη δημοσιονομική πολιτική της κυβέρνησης το δημόσιο χρέος προβλέπεται ότι θα μειώνεται μετά το πέρας της πανδημίας και την ανάκαμψή της οικονομικής δραστηριότητας με ρυθμό πέραν του ελάχιστου απαιτούμενου. (Βλέπε Γραφήματα 1 και 2 που ακολουθούν)

Προβλέψεις Ευρωπαϊκής Επιτροπής

Στις Εαρινές Προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής¹¹ που έχουν δημοσιοποιηθεί στις 6 Μαΐου του 2020, το δημόσιο χρέος της Κύπρου εκτιμάται ότι από 95,5% του ΑΕΠ που ήταν στο τέλος του 2019, θα ανέλθει στο 115,7% στο τέλος της τρέχουσας χρονιάς για να μειωθεί στο 105,0% στο τέλος του 2021.

Βιωσιμότητα δημόσιου χρέους

Το Μάρτιο του 2019 το Συμβούλιο προχώρησε στην υπογραφή Μνημονίου Συνεργασίας μαζί με το Τμήμα Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής της Σχολής Οικονομικών Επιστημών και Διοίκησης του Πανεπιστημίου Κύπρου, με στόχο την εκπόνηση λεπτομερούς χρηματοοικονομικής ανάλυσης των αδυναμιών του δημοσίου χρέους, για τη διασφάλιση της δημοσιονομικής σταθερότητας.

Στο πλαίσιο της πιο πάνω συνεργασίας το Συμβούλιο παρουσιάζει πιο κάτω τα αποτελέσματα του μοντέλου των καθηγητών Αντρέα Κονσίλιο (Πανεπιστήμιο Παλέρμο) και Σταύρου Ζένιου (Πανεπιστήμιο Κύπρου)¹². Σημειώνεται για το μοντέλο χρησιμοποιήθηκαν οι παραδοχές για το κεντρικό σενάριο των προβλέψεων, όπως και οι εκτιμήσεις της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας για μεσομακροπρόθεσμο επιτόκιο.

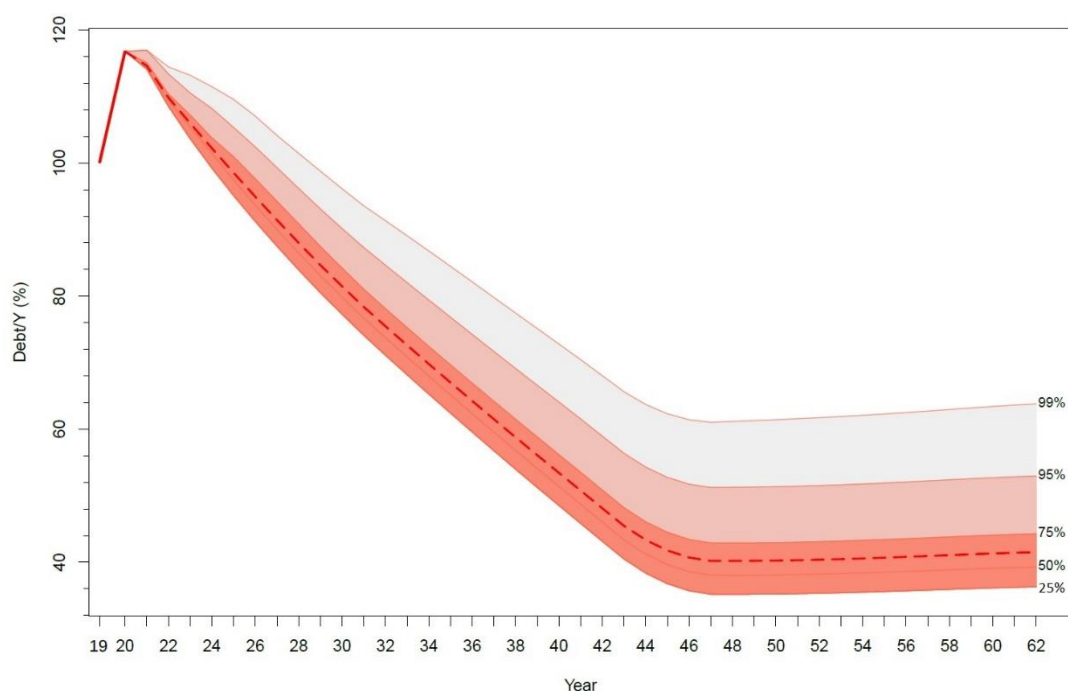
⁹ Νόμος που προνοεί περί της δημοσιονομικής ευθύνης και του δημοσιονομικού πλαισίου.

¹⁰ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=LEGISUM:125020&from=EN>

¹¹ https://ec.europa.eu/economy_finance/forecasts/2020/spring/ecfin_forecast_spring_2020_cy_en.pdf

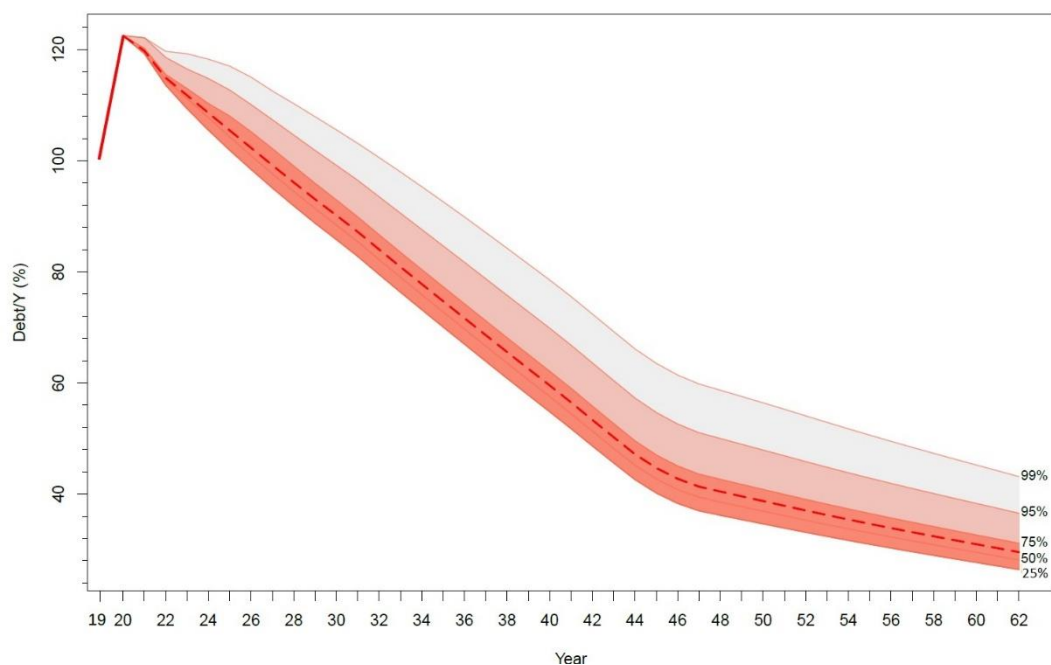
¹² Zenios, Stavros A. and Consiglio, Andrea and Athanasopoulou, Marialena and Moshhammer, Edmund and Gavilan, Angel and Erce, Aitor, Risk Management for Sovereign Debt Financing with Sustainability Conditions (2019-06-01). Globalization and Monetary Policy Institute Working Paper No. 367. Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=3477949>

Γράφημα 1: Βασικό Σενάριο

Το «Βασικό σενάριο» έχει ως βασικές παραδοχές μείωση του ονομαστικού ΑΕΠ φέτος κατά 7%, με αύξηση 5% και 4% την επόμενη διετία με σταθεροποίηση στη συνέχεια στο 3,5%. Το πρωτογενές υπόλοιπο υπολογίστηκε στο -4,3%, -1,0% και 2,8% για την τρέχουσα τριετία και μετά σταθεροποίηση του στο 2,5%.

Γράφημα 2: Αρνητικό σενάριο

Το «Αρνητικό σενάριο» έχει ως βασικές παραδοχές μείωση του ονομαστικού ΑΕΠ φέτος κατά 10%, με αύξηση 6% και 4% την επόμενη διετία με σταθεροποίηση στη συνέχεια στο 3,5%. Το πρωτογενές υπόλοιπο υπολογίστηκε στο -7,0%, -2,0% και 2,5% για την τρέχουσα τριετία και μετά σταθεροποίηση του στο 2,3%.

Το Συμβούλιο υπενθυμίζει την πάγια θέση του για τη ανάγκη υιοθέτησης ακόμη και δεσμευτικών πολιτικών για τη δραστική μείωση του δημόσιου χρέους. Η τρέχουσα κρίση έχει αναδείξει την αναγκαιότητα διατήρησης χαμηλού χρέους και αποθεματικών, που θα επιτρέπουν την αντιμετώπιση ακόμη και απρόβλεπτων κρίσεων. Μια πιθανή επιλογή είναι η δημιουργία μηχανισμού που θα δεσμεύει μέρος των μετά της κρίσης πρωτογενών πλεονασμάτων για την εξυπηρέτηση του δημοσίου χρέους. Η δέσμευση μπορεί να γίνει μεταξύ άλλων με τη δημιουργία ενός ειδικού ταμείου παρακατάθεσης τοκοχρεολυσίων (Sinking fund) ή με την ενσωμάτωση στη νομοθεσία συγκεκριμένων προνοιών. Μια τέτοια πολιτική θα δημιουργήσει θετικό κλίμα απέναντι στην εικόνα της Κύπρου όσον αφορά την διασφάλιση της εξυπηρέτησης του δημόσιου χρέους, έχοντας θετική επίδραση στις αξιολογήσεις πιστοληπτικής ικανότητας, στο κόστος δανεισμού τόσο του δημόσιου όσο και του ιδιωτικού τομέα και στην προσέλκυση ξένων επενδύσεων.

6 Συστηματική μεροληψία

Οι μέχρι σήμερα μακροοικονομικές και δημοσιονομικές προβλέψεις κατά το χρόνο δημοσίευσής τους από τον Υπουργό και οι οποίες συμπεριλαμβάνονται στα ισχύοντα Στρατηγικά Πλαίσια Δημοσιονομικής Πολιτικής φαίνεται (Βλέπε Πίνακα 4) να είναι διαχρονικά συντηρητικές.

Πίνακας 4

Εξέταση Συστημικής Μεροληψίας Μακροοικονομικών και Δημοσιονομικών Προβλέψεων										
		2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	
Μεταβολή	09-14	0.4	1.6	2.0						
	05-15	0.2	1.4	2.0	2.2					
	09-15	0.5	1.4	2.0	2.2					
	04-16		2.2	2.5	2.5	2.5				
	09-16		2.7	2.8	2.8	2.8				
	04-17				2.9	2.7	2.7			
	09-17				3.0	2.7	2.7			
	04-18				3.8	3.6	3.2	3.0		
	09-18				4.0	3.8	3.4	3.0		
	04-19					3.6	3.2	3.0	3.0	
	09-19					3.2	2.9	2.7	2.7	
	04-20					3.2				
ΑΕΠ	Μέγιστη	0.5	2.7	2.8	4.0	3.8	3.4	3.0	3.0	
	Ελάχιστη	0.2	1.4	2.0	2.2	2.5	2.7	2.7	2.7	
	Μέση	0.4	1.9	2.3	2.9	3.1	3.0	2.9	2.9	
	ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ	2.0	4.8	4.5	4.1	3.2				
Ανεργία	09-14	17.0	15.8	14.2						
	05-15	16.1	15.1	13.8	12.5					
	09-15	16.0	15.0	13.7	12.4					
	04-16		14.0	13.0	11.5	10.0				
	09-16		12.5	11.0	10.0	9.0				
	04-17				10.0	8.5	7.0			
	09-17				9.5	8.0	6.5			
	04-18				9.5	8.0	6.5	5.0		
	09-18				8.5	7.0	6.3	5.5		
	04-19					7.0	6.0	5.5	5.0	
	09-19					7.0	6.0	5.5	5.0	
	04-20					7.1				
	Μέγιστη	17.0	15.8	14.2	12.5	10.0	7.0	5.5	5.0	
	Ελάχιστη	16.0	12.5	11.0	8.5	7.0	6.0	5.0	5.0	
	Μέση	16.4	14.5	13.1	10.5	8.0	6.4	5.4	5.0	
Πληθωρισμός	ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ	14.9	12.9	11.1	8.4					
Δημοσιονομικό	09-14	0.9	1.3	1.5						
	05-15	-0.8	0.9	1.3	1.5					
	09-15	-0.9	0.7	1.2	1.4					
	04-16		-0.7	0.5	1.6	2.0				
	09-16		-0.9	0.5	1.6	2.0				
	04-17				1.0	1.5	2.0			
	09-17				1.0	1.5	2.0			
	04-18				0.5	1.0	1.5	2.0		
	09-18				1.0	1.2	1.5	2.0		
	04-19					0.5	1.2	1.5	1.5	
	09-19					0.5	1.2	1.5	1.5	
	04-20						0.5			
	Μέγιστη	0.9	1.3	1.5	1.6	2.0	2.0	2.0	1.5	
	Ελάχιστη	-0.9	-0.9	0.5	0.5	0.5	0.5	1.5	1.5	
	Μέση	-0.3	0.3	1.0	1.2	1.3	1.4	1.8	1.5	
Πρωτογενές	ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ	-1.5	-1.2	0.7	0.8					
Πρωτογενές	09-14	Σημ. 1		Σημ.2						
	05-15	-1.6	1.2	2.5						
	09-15	1.5	2.5	3.0	3.0					
	04-16	1.9	2.4	2.8	3.3					
	09-16		2.2	1.9	2.3	3.0				
	04-17		2.3	2.0	2.5	3.4				
	09-17				2.9	3.0	3.0			
	04-18				3.8	3.8	3.8			
	09-18				4.5	4.7	4.6	4.6		
	04-19				5.4	5.5	5.3	5.1		
	09-19					5.3	4.8	4.4	4.1	
	04-20					5.2	5.1	4.8	4.5	
	Μέγιστη	1.9	2.5	3.0	5.4	5.5	5.3	5.1	4.5	
	Ελάχιστη	-1.6	1.2	1.9	2.3	3.0	3.0	4.4	4.1	
	Μέση	0.6	2.1	2.4	3.5	4.2	4.4	4.7	4.3	
Πρωτογενές	ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ	2.8	3.1	4.3	6.0					

Σημειώσεις: Σημ. 1 Σημ.2
 1. Εξαιρουμένου του ποσού της ενίσχυσης της κεφαλαιουχικής βάσης της Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας €175 εκ για το 2015.
 2. Εξαιρουμένης της μη-επαναλαμβανόμενης δημοσιονομικής επιβάρυνσης ύψους €1,685 εκ. από την πώληση μέρους περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων της ΣΚΤ στην Ελληνική Τράπεζα.

7 Καταληκτικό σχόλιο

Η πρωτόγνωρη για τα παγκόσμια δεδομένα πανδημία COVID-19 και οι επιπτώσεις στην οικονομία δημιούργησαν την ανάγκη για τη λήψη δραστικών μέτρων από τις Κυβερνήσεις και τις Κεντρικές Τράπεζες. Ο μεγάλος βαθμός αβεβαιότητας τόσο για την πανδημία όσο και για τις τελικές επιπτώσεις στην οικονομία και στα δημόσια οικονομικά παραμένει. Το Συμβούλιο θεωρεί ότι παρά τα θετικά νέα στοιχεία που αφορούν στην εξέλιξη της πανδημίας, δεν πρέπει να επέλθει εφησυχασμός και χαλάρωση. Θα πρέπει να γίνεται συνεχώς πλήρης επαναξιολόγηση των μακροοικονομικών και δημοσιονομικών προβλέψεων και ειδικότερα κατά το Σεπτέμβριο του 2020, περίοδος κατά την οποία πιθανόν να υπάρχουν νέα δεδομένα, και αναλόγως θα πρέπει προσαρμοστεί ο Κρατικός Προϋπολογισμός για το 2021 και ο μεσοπρόθεσμος σχεδιασμός για την επόμενη τριετία.

Στο μεσοδιάστημα που μεσολαβεί, και λόγω του μεγάλου βαθμού αβεβαιότητας που επικρατεί και μέχρι να ξεκαθαρίσει το σκηνικό αναφορικά με την εξέλιξη της πανδημίας COVID-19 και το σε ποια κατάσταση θα βρίσκεται η οικονομική δραστηριότητα, οι δημοσιονομικοί πόροι θα πρέπει να διοχετεύονται με φειδώ. Δημόσια κονδύλια θα πρέπει να στηρίζουν μόνο βιώσιμες δραστηριότητες που αντιμετωπίζουν προσωρινά προβλήματα ρευστότητας και νοικοκυριά τα οποία θα έχουν απόλυτη ανάγκη. Θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη ότι η πανδημία μπορεί να επανέλθει αργότερα και να δημιουργήσει την ανάγκη λήψης νέων μέτρων που ενδεχομένως να επηρεάσουν αρνητικά την οικονομία και τα δημόσια οικονομικά. Το κράτος θα πρέπει να διατηρεί ένα αποθεματικό με γνώμονα την δημιουργία νέας ανάγκης παρέμβασης σε κατοπινό στάδιο. Επιπρόσθετα, θα πρέπει πάντα να λαμβάνεται υπόψη το ενδεχόμενο το δημόσιο χρέος να καταστεί μη βιώσιμο, είτε λόγω αύξησης του, είτε λόγω μείωσης της δυνατότητας πραγματοποίησης ικανοποιητικών πλεονασμάτων από το δημόσιο.

Το Συμβούλιο θεωρεί ότι η απρόσμενη κρίση αναδεικνύει για ακόμη μία φορά τη σημασία της προώθησης των αναγκαίων μεταρρυθμίσεων που καταγράφονται στις εκθέσεις και παρεμβάσεις θεσμών και οργανισμών μεταξύ των οποίων και το Δημοσιονομικό Συμβούλιο. Για το λόγο αυτό με την πάροδο της κρίσης θα πρέπει να επαναρχίσουν και να ενταθούν οι προσπάθειες αυτές. Η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της κυπριακής οικονομίας σε συνδυασμό με τη μείωση του δανεισμού και την ενίσχυση των αποθεματικών της, θα της επιτρέπουν να αποτρέπει ή και να αντιμετωπίζει πιο αποτελεσματικά νέες απρόβλεπτες κρίσεις. Παράλληλα αυτό θα δημιουργήσει ευνοϊκότερες συνθήκες ευημερίας για το σύνολο των πολιτών της.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1 : Αξιολόγηση μακροοικονομικών προβλέψεων

Θέμα: Αξιολόγηση μακροοικονομικών προβλέψεων 2020

Ημερομηνία: 22 Απριλίου 2020

Απόφαση Δημοσιονομικού Συμβουλίου (Συμβούλιο)

Το Συμβούλιο σε συνεδρίαση του στις 22 Απριλίου 2020 αφού εξέτασε τις μακροοικονομικές προβλέψεις που αφορούν μόνο στο 2020 από το Υπουργείο Οικονομικών οι οποίες θα συνοδεύουν το Πρόγραμμα Σταθερότητας 2020-2023 κατέληξε στο συμπέρασμα ότι αυτές βρίσκονται εντός αποδεχτών ορίων και αποτελούν ένα αισιόδοξο σενάριο το οποίο δύναται να επηρεαστεί από την πορεία της πανδημίας και τα μέτρα που θα ληφθούν για επανεκκίνηση της οικονομίας.

Το Συμβούλιο κατά τη λήψη της απόφασης, έλαβε υπόψη τον ψηλό βαθμό αβεβαιότητας και τις ιδιάζουσες συνθήκες που επικρατούν την περίοδο αυτή. Ο βαθμός αβεβαιότητας αυξάνεται και από το γεγονός ότι δεν υπάρχει συμφωνία σε επίπεδο θεσμικών οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) για τις πολιτικές που θα εφαρμοστούν και τα μέτρα που θα ληφθούν για την αντιμετώπιση της κρίσης. Αναπόφευκτα δε, με την πάροδο του χρόνου και την εισροή πληροφοριών που αφορούν στην πανδημία του κορονοϊού και στις άμεσες και έμμεσες οικονομικές και δημοσιονομικές επιπτώσεις, θα απαιτείται συνεχής παρακολούθηση και επαναξιολόγηση των μακροοικονομικών προβλέψεων.

Εκτιμήσεις Υπουργείου Οικονομικών

Το Συμβούλιο ενημερώθηκε από τον Υπουργό Οικονομικών για τις μακροοικονομικές και δημοσιονομικές προβλέψεις που θα συνοδεύσουν το Πρόγραμμα Σταθερότητας στις 21 Απριλίου 2020. Λόγω των μέτρων που έχουν επιβληθεί έγινε συζήτηση και άντληση πληροφοριών κυρίως μέσω τηλεφωνικών συνομιλιών με λειτουργούς του Υπουργείου Οικονομικών.

Στο παρόν στάδιο θα γίνουν προβλέψεις μόνο για το 2020. Πριν την ολοκλήρωση και κατάθεση του προϋπολογισμού για το 2021 προς ψήφιση στην Βουλή, θα γίνουν νέες προβλέψεις οι οποίες θα καλύπτουν την τρέχουσα τριετία. Αυτό κρίθηκε σκόπιμο εφόσον περί τα τέλη Αυγούστου θα υπάρχουν στοιχεία για την πραγματική επίδραση της πανδημίας στην τοπική, ευρωπαϊκή και παγκόσμια οικονομία, όπως και για την πιθανότητα περιορισμού ή εξάλειψης του υιού.

Οι εκτιμήσεις του Υπουργείου Οικονομικών παρουσιάζονται στη συνημμένη επιστολή (Συνημμένο 1).

Μακροοικονομικές και Δημοσιονομικές Προβλέψεις 2019-2020		
Σε %	2019	2020
Ρυθμός μεταβολής ΑΕΠ	3,2	-7,0
Πληθωρισμός	0,5	-0,3
Ανεργία	7,1	9,0
Δημοσιονομικό Ισοζύγιο/ΑΕΠ	2,7	-4,3
Πρωτογενές Ισοζύγιο/ ΑΕΠ	5,2	-1,8
Δημόσιο Χρέος/ ΑΕΠ	95,5	116,8

Το Υπουργείο Οικονομικών προχώρησε στην ετοιμασία διαφορετικών σεναρίων λόγω της αβεβαιότητας που επικρατεί. Για τις μακροοικονομικές και δημοσιονομικές προβλέψεις, ως βασικό σενάριο (όπως παρουσιάζεται στον πιο πάνω πίνακα) έγιναν οι ακόλουθες βασικές παραδοχές:

- Το 2020 τα έσοδα από τον τουρισμό θα είναι μειωμένα κατά 75%.
- Τα περιοριστικά μέτρα θα έχουν διάρκεια δύο μηνών και θα ακολουθήσει μεταβατική περίοδος τριών μηνών με σταδιακή άρση τους.
- Η κατανάλωση θα μειωθεί κατά 8%. Αυτό βασίζεται στην υπόθεση ότι τα μέτρα στήριξης της αγοράς εργασίας και των νοικοκυριών θα ενισχύσουν την κατανάλωση κατά την περίοδο που ισχύουν τα μέτρα.
- Οι εισαγωγές θα είναι μειωμένες κατά 20% και οι εξαγωγές κατά 30%.
- Ο κατασκευαστικός τομέας θα έχει σημαντική μείωση.
- Θετική επίδραση στο ΑΕΠ θα έχει ο δημόσιος τομέας λόγω των αυξημένων δαπανών.

Τα σενάρια που είχε επεξεργαστεί το Υπουργείο Οικονομικών έδειχναν μείωση στο ΑΕΠ που κυμαινόταν από 7,0 μέχρι 9,8%. Τα πρόσφατα επιδημιολογικά δεδομένα που προδιαγράφουν χαλάρωση των περιοριστικών μέτρων συντομότερα, τουλάχιστον σε εγχώριο επίπεδο, όπως και η δημοσιοποίηση των πιο κάτω προβλέψεων του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου (ΔΝΤ) λήφθηκαν υπόψη για την επιλογή του πιο αισιόδοξου, υπό τις περιστάσεις, σεναρίου.

Νομική βάση

Σύμφωνα με το άρθρο 35.2 του Περί Δημοσιονομικής Ευθύνης και Δημοσιονομικού Πλαισίου νόμο «Ο Υπουργός κοινοποιεί στο Συμβούλιο δύο εβδομάδες πριν από τη δημοσίευση των εγγράφων που αναφέρονται στο παρόν άρθρο, τα στοιχεία και τις υποθέσεις των μακροοικονομικών και δημοσιονομικών προβλέψεων που στηρίζουν το Στρατηγικό Πλαίσιο Δημοσιονομικής Πολιτικής και το Συμβούλιο παρέχει εκτίμηση των μακροοικονομικών προβλέψεων με επιστολή του προς τον Υπουργό εντός πέντε (5) ημερών από την ημερομηνία κοινοποίησης».

Προσαρμογή διαδικασιών / στοιχείων

Στις 6 Απριλίου η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε σημείωμα προς τα κράτη μέλη μέσω των εκπροσώπων των Υπουργείων Οικονομικών στην Οικονομική και Χρηματοοικονομική Επιτροπή με θέμα «ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΠΡΟΣΑΡΜΟΣΜΕΝΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΣΤΑΘΕΡΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΣΥΓΚΛΙΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟ 2020 ΕΝΩΣΕΙ ΤΗΣ ΠΑΝΔΗΜΙΑΣ ΤΟΥ COVID-19».

Μεταξύ άλλων, αναφέρεται ότι θα πρέπει να τηρηθεί το βασικό χρονοδιάγραμμα του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου συμπεριλαμβανομένης της υποβολής των Προγραμμάτων Σύγκλισης και Σταθερότητας. Αναγνωρίζεται επιπρόσθετα ότι τα οποιαδήποτε στοιχεία θα εμπεριέχουν βαθμό αβεβαιότητας και γι' αυτό θα επιτραπεί διαφοροποίηση των σχετικών εγγράφων. Γίνεται περαιτέρω αναφορά σε αριθμό στοιχείων που δύναται να εξαιρεθούν και ότι πρέπει να γίνει αναφορά στα μέτρα που έχουν ληφθεί για αντιμετώπιση των επιπτώσεων της πανδημίας.

Όσον αφορά στις μακροοικονομικές προβλέψεις, πέραν του βασικού σεναρίου επιτρέπεται η συμπερίληψη δεύτερου ή και τρίτου σεναρίου. Συγκεκριμένα αναφέρεται ότι: «Οι προσωρινές προβλέψεις θα πρέπει να καλύπτουν τουλάχιστον το 2020. Το Πρόγραμμα πρέπει να παρουσιάζει τις βασικές παραδοχές σχετικά με τις αναμενόμενες οικονομικές

εξελίξεις το 2020, συμπεριλαμβανομένων των προσωρινών εκτιμήσεων και προβλέψεις για (τουλάχιστον) την μεταβολή του ΑΕΠ και τα στοιχεία και για τον αποπληθωριστή του ΑΕΠ, την απασχόληση και τον πληθωρισμό βάσει του ΕνΔΤΚ7. Λόγω της αυξημένης αβεβαιότητας, τα κράτη μέλη μπορούν να επιλέξουν να υποβάλουν δύο ή περισσότερες προβλέψεις αντί για μία μόνο».

Στο σχετικό σημείωμα γίνεται παραπομπή στον Κανονισμό 1466/97 που αναφέρει ότι «Προσωρινή απόκλιση από την πορεία προσαρμογής για την επίτευξη του μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού στόχου πρέπει να επιτρέπεται εάν οφείλεται σε ασυνήθεις περιστάσεις που εκφεύγουν του ελέγχου του συγκεκριμένου κράτους μέλους και έχουν σημαντική επίπτωση στη δημοσιονομική κατάσταση της ευρύτερης δημόσιας διοίκησής του ή σε περίπτωση σοβαρής επιβράδυνσης της οικονομικής δραστηριότητας στη ζώνη του ευρώ ή την Ένωση συνολικά, με την προϋπόθεση ότι κάτι τέτοιο δεν θέτει σε κίνδυνο τη διατηρησιμότητα των δημόσιων οικονομικών μεσοπρόθεσμα, προκειμένου να διευκολυνθεί η οικονομική ανάκαμψη. Η υλοποίηση μεγάλων διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων πρέπει επίσης να λαμβάνεται υπόψη όταν επιτρέπεται προσωρινή απόκλιση από το μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό στόχο ή την κατάλληλη προσαρμογή για την επίτευξή του, με την προϋπόθεση ότι διατηρείται περιθώριο ασφαλείας όσον αφορά την τιμή αναφοράς για το έλλειμμα. Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθεί εν προκειμένω στις μεταρρυθμίσεις των συνταξιοδοτικών συστημάτων, εάν η απόκλιση πρέπει να αντικατοπτρίζει το άμεσο επαυξητικό κόστος της εκτροπής των εισφορών από τον υπό δημόσια διαχείριση πυλώνα στον πυλώνα με πλήρη χρηματοδότηση. Μέτρα για την εκ νέου μεταβίβαση των περιουσιακών στοιχείων του πυλώνα με πλήρη χρηματοδότηση στον υπό δημόσια διαχείριση πυλώνα πρέπει να θεωρούνται έκτακτα και προσωρινά και, ως εκ τούτου, να εξαιρούνται από το διαρθρωτικό ισοζύγιο επί του οποίου βασίζεται η αξιολόγηση της προόδου για την επίτευξη του μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού στόχου».

Εκτιμήσεις για οικονομικές επιπτώσεις

14 Απριλίου: Διεθνές Νομισματικό Ταμείο – World Economic Outlook

Το ΔΝΤ λαμβάνοντας υπόψη τις επιπτώσεις της πανδημίας προχώρησε στην έκδοση του εξαμηνιαίου δελτίου Προοπτικές Παγκόσμιας Οικονομίας (World Economic Outlook¹³). Το γενικό συμπέρασμα είναι ότι «ως αποτέλεσμα της πανδημίας, η παγκόσμια οικονομία αναμένεται να συρρικνωθεί απότομα κατά -3% το 2020, πολύ χειρότερη από ό, τι κατά τη διάρκεια της χρηματοπιστωτικής κρίσης 2008-09».

Όσον αφορά στην Κύπρο οι αναθεωρημένες προβλέψεις του ΔΝΤ καταγράφονται στον πιο κάτω πίνακα:

Προβλέψεις ΔΝΤ			
	2019	2020	2021
Ρυθμός μεταβολής ΑΕΠ	3.2	-6.5	5.6
Πληθωρισμός	0.6	0.7	1.0
Ανεργία	7.1	8.8	7.4

Πηγή: World Economic Outlook Απρίλιος 2020

¹³ <https://www.imf.org/en/Publications/WEO/Issues/2020/04/14/weo-april-2020>

14 Απριλίου: Κέντρο Οικονομικών Ερευνών Πανεπιστημίου Κύπρου

Το Κέντρο Οικονομικών Ερευνών του Πανεπιστημίου Κύπρου δημοσίευσε σχόλιο του ακαδημαϊκού Δρ. Λούη Χριστοφίδη με τίτλο «Οικονομικές πτυχές του COVID-19, αριθμητικές απεικονίσεις για την Κύπρο και επιπτώσεις πολιτικής»¹⁴.

Στο εν λόγω σημείωμα καταγράφονται εκτιμήσεις για τρία σενάρια. Στο πρώτο σενάριο, η κρίση θα έχει διάρκεια 4 μηνών και υποθέτει μεταβατική περίοδο το δεύτερο εξάμηνο του έτους, με εκτίμηση για απώλεια στο ΑΕΠ της τάξης του 11,82%. Στο δεύτερο και πιο απαισιόδοξο σενάριο, γίνεται υπόθεση ότι η κρίση θα κρατήσει μέχρι το δεύτερο εξάμηνο του έτους, ενώ η απώλεια του ΑΕΠ υπολογίζεται στο 16,82%. Στο τρίτο σενάριο η απώλεια στο ΑΕΠ υπολογίζεται οριακά κάτω από το 10%.

10 Απριλίου: Οίκος αξιολόγησης Moody's – 6% μείωση στο ΑΕΠ

Διατηρώντας το αξιόχρεο της Κυπριακής Δημοκρατίας σε μη επενδυτική βαθμίδα αλλά με θετικό ορίζοντα ο οίκος Moody's αναφέρεται στις σημαντικές βελτιώσεις που καταγράφηκαν, κυρίως στα δημοσιονομικά, και στις προκλήσεις της οικονομίας (υπερδανεισμός, ψηλό ποσοστό μη εξυπηρετούμενων χορηγήσεων κ.α.). Όσον αφορά στις επιπτώσεις από την πανδημία του κορονοϊού ο Moody's αναφέρει ότι «Ο αντίκτυπος στον τουρισμό θα ενισχυθεί από την προσωρινή απαγόρευση που εφαρμόζεται σήμερα, η οποία παρατάθηκε μέχρι τις 30 Απριλίου. Τα περιοριστικά μέτρα θα επηρεάσουν σοβαρά τις παραγωγικές ικανότητες, καθώς και την κατανάλωση των νοικοκυριών. **Ως αποτέλεσμα, αναμένουμε τώρα η οικονομία να συρρικνωθεί κατά 6% φέτος, με τον αντίκτυπο της επιδημίας κορονοϊού να επικεντρώνεται στο πρώτο εξάμηνο του έτους. Αυτές οι προβλέψεις υπόκεινται, ωστόσο, σε σημαντική αβεβαιότητα και υποθέτουμε ότι η οικονομική δραστηριότητα θα επανέλθει σταδιακά στο φυσιολογικό επίπεδο το δεύτερο εξάμηνο.**»

9 Απριλίου: Γερμανικό ινστιτούτο IFO και Ελβετικό ινστιτούτο KOF

Τα πιο πάνω ινστιτούτα δημοσίευσαν κοινό οικονομικό δελτίο αναφορικά με τις εκτιμήσεις για τις επιπτώσεις του κορονοϊού στην οικονομία της Ευρωζώνης. Σύμφωνα με το δελτίο «Η οικονομική παραγωγή (στην Ευρωζώνη) ενδέχεται να έχει συρρικνωθεί κατά 2,3% το πρώτο τρίμηνο και να μειωθεί κατά 10,5% το β τρίμηνο. Όσο αφορά στο τρίτο τρίμηνο του 2020, προβλέπεται αύξηση 8,7% της οικονομικής παραγωγής.

8 Απριλίου: Κοινή μελέτη 5 Γερμανικών Ινστιτούτων

Τα ινστιτούτα German Institute for Economic Research (DIW Berlin), the IFO Institute (Munich), the Kiel Institute (IfW Kiel), the Halle Institute for Economic Research (IWH), and RWI (Essen) προχώρησαν στην δημοσίευση μιας κοινής μελέτης για τις οικονομικές επιπτώσεις από τον Κορονοϊό σε αριθμό χωρών συμπεριλαμβανομένης και της Κύπρου, με τίτλο «Joint Economic Forecast Spring 2020: Economy in Shock – Fiscal Policy to Counteract»¹⁵.

¹⁴ <http://www.ucy.ac.cy/erc/documents/Commentary13.4.2020.pdf>

¹⁵ <https://www.ifo.de/en/node/54372>

Reales Bruttoinlandsprodukt, Verbraucherpreise und Arbeitslosenquote in der Europäischen

	Gewicht (BIP) in %	Bruttoinlandsprodukt ¹			Verbraucherpreise ²			Arbeitslosenquote ³		
		Veränderungen gegenüber dem Vorjahr in %						in %		
		2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021
Deutschland	24,8	0,6	-4,6	5,8	1,3	0,6	1,2	3,2	3,8	3,6
Frankreich	17,5	1,3	-4,1	4,5	1,3	0,5	0,7	8,4	9,7	9,4
Italien	13,0	0,3	-9,8	7,1	0,6	-0,8	-0,4	9,9	12,6	12,2
Spanien	9,0	2,0	-7,9	7,2	0,7	-0,0	0,9	14,1	18,8	16,4
Niederlande	5,7	1,7	-3,6	5,2	2,7	0,3	0,5	3,4	4,0	3,9
Belgien	3,3	1,4	-3,6	4,7	1,2	0,1	1,1	5,3	6,0	5,9
Österreich	2,9	1,5	-3,9	5,2	1,5	0,9	0,8	4,5	5,1	4,9
Irland	2,4	5,8	-2,0	7,4	0,9	-0,4	-0,7	4,9	8,0	5,3
Finnland	1,7	1,4	-3,1	3,8	1,1	-0,1	-0,1	6,7	7,4	7,1
Portugal	1,5	2,0	-3,0	4,6	0,3	-0,3	-0,2	6,6	7,9	7,5
Griechenland	1,4	2,1	-2,9	5,1	0,5	-0,1	1,1	17,2	18,1	17,0
Slowakei	0,7	2,4	-2,5	6,2	2,7	1,8	2,1	5,8	6,5	6,0
Luxemburg	0,4	2,5	-2,6	4,5	1,6	0,6	1,6	5,6	6,1	5,7
Slowenien	0,3	2,4	-2,7	5,8	1,6	0,8	1,9	4,6	5,3	5,0
Litauen	0,3	3,9	-1,2	6,0	2,1	1,5	1,7	6,3	7,1	5,6
Lettland	0,2	2,2	-1,9	5,6	2,6	1,1	1,4	6,3	6,9	5,8
Estland	0,2	4,4	-1,5	5,7	2,2	1,0	1,3	4,4	6,3	6,0
Zypern	0,2	3,2	-1,9	5,6	0,5	0,2	0,9	7,0	7,5	6,3
Malta	0,1	4,4	-1,0	7,4	1,5	1,1	1,4	3,4	4,1	3,5
Euroraum insgesamt	85,8	1,2	-5,3	5,8	1,2	0,2	0,7	7,6	9,3	8,7
ohne Deutschland	60,9	1,5	-5,5	5,7	1,2	0,1	0,4	9,2	11,3	10,5

Όπως παρουσιάζεται και στον πιο πάνω πίνακα για το 2020 και το 2021 εκτιμάται ότι το ΑΕΠ της Κύπρου θα μειωθεί κατά 1,9% και θα αυξηθεί κατά 5,6%, ο πληθωρισμός θα περιοριστεί στο 0,2% και 0,9% και η ανεργία θα αυξηθεί στο 7,5% και θα μειωθεί στο 6,3%, αντίστοιχα.

2 Απριλίου: Πρώτη εκτίμηση από ινστιτούτο IFO

Το γερμανικό ινστιτούτο IFO¹⁶ προχώρησε σε εκτίμηση για τις επιπτώσεις του κορονοϊού στις έξι μεγαλύτερες οικονομίες της ΕΕ. Οι αρχικές εκτιμήσεις για την άμεση επίπτωση, όπως και για μελλοντικές επιπτώσεις σε περίπτωση παράτασης των μέτρων που αφορούν στην καταπολέμηση της εξάπλωσης του κορονοϊού συμπεριλαμβάνονται στον πιο κάτω πίνακα:

Οικονομική επίδραση λόγω περιοριστικών μέτρων								
Ποσοστό του ΑΕΠ		Ηνωμένο Βασίλειο	Ιταλία	Ισπανία	Γαλλία	Αυστρία	Γερμανία	Μέσος όρος
Πρώτοι 2 μήνες	Από	7.7	8.0	8.1	7.3	8.5	7.2	7.8
	Μέχρι	13.3	13.1	13.8	12.3	14.2	11.2	13.0
Πρώτοι 3 μήνες	Από	10.7	11.2	11.3	10.2	11.9	10.0	10.9
	Μέχρι	19.0	19.1	20.0	18.0	20.9	20.6	19.6
Για ακόμη 1-2 μήνες		6.0	6.3	6.1	5.7	6.6	6.5	6.2

26 Μαρτίου: ΟΟΣΑ για την παγκόσμια οικονομία

Ο Οργανισμός για την Οικονομική Συνεργασία και Ανάπτυξη (ΟΟΣΑ), προειδοποιώντας για τον μεγάλο βαθμό αβεβαιότητας και την έλλειψη στοιχείων, προχώρησε στην δημοσιοποίηση νέου επικαιροποιημένου δελτίου οικονομικών προοπτικών για την Παγκόσμια Οικονομία¹⁷. Σε αυτό γίνεται αναφορά ότι «το μέγεθος της εκτιμώμενης μείωσης του επιπέδου της παραγωγής είναι τέτοιο που ισοδυναμεί με μείωση της ετήσιας αύξησης του ΑΕΠ έως και 2 ποσοστιαίες μονάδες για κάθε μήνα, όσο συνεχίζονται τα αυστηρά μέτρα

¹⁶ <https://www.ifo.de/en>

¹⁷ https://read.oecd-ilibrary.org/view/?ref=126_126496-evgsi2gmqj&title=Evaluating_the_initial_impact_of_COVID-19_containment_measures_on_economic_activity

περιορισμού. Εάν τα περιοριστικά μέτρα λειτουργίας συνεχιστούν για τρεις μήνες, χωρίς αντισταθμιστικούς παράγοντες, ο ετήσιος ρυθμός αύξησης του ΑΕΠ θα μπορούσε να είναι μεταξύ 4-6 ποσοστιαίων μονάδων χαμηλότερος από ό,τι διαφορετικά θα μπορούσε να ήταν».

Ο ΟΟΣΑ εκτιμά ότι οι επιπτώσεις δεν θα είναι ομοιόμορφες και αυτό έχει να κάνει με τον τύπο της οικονομίας, όπως και το εύρος των μέτρων που θα ληφθούν. Στην περίπτωση μερικής έως και καθολικής επιβολής μέτρων η οικονομική επίδραση εκτιμάται από μείωση του ΑΕΠ κατά 15 ποσοστιαίες μονάδες στην Ιρλανδία έως και 34 ποσοστιαίες μονάδες στην Ελλάδα λόγω τουρισμού. Πέραν των πιο πάνω σημασία θα έχουν και τα μέτρα οικονομικής στήριξης που θα εφαρμοστούν.

21 Απριλίου: Διοικητής της Τράπεζας της Ελλάδας

«Υπερβολική» χαρακτήρισε την πρόβλεψη για ύφεση της ελληνικής οικονομίας κατά 10% φέτος ο διοικητής της Τράπεζας της Ελλάδος Γιάννης Στουρνάρας¹⁸, εκτιμώντας ότι το ΑΕΠ θα συρρικνωθεί στην χειρότερη περίπτωση κατά 8%. Μιλώντας στο νέο κύκλο διαδικτυακών συναντήσεων που οργανώνει το Οικονομικό Φόρουμ των Δελφών ανέφερε ότι το βασικό σενάριο της ΤτΕ, με βάση τα τρέχοντα στοιχεία, προβλέπει ύφεση περίπου 4% το 2020. Το σενάριο αυτό στηρίζεται στην υπόθεση ότι η καραντίνα θα διαρκέσει 1,5 μήνα ενώ λαμβάνει υπόψιν τη μέχρι στιγμής επιτυχημένη διαχείριση της κρίσης από την κυβέρνηση. Το δυσμενές σενάριο της Κεντρικής Τράπεζας προβλέπει ύφεση έως 8%.

Καταληκτικό σχόλιο

Το Συμβούλιο θεωρεί σημαντικό όπως το Σεπτέμβριο του 2020 όπου θα υπάρχουν περισσότερα στοιχεία και πριν την τελική οριστικοποίηση του καταρτισμού του Κρατικού Προϋπολογισμού για το 2021, γίνει επαναξιολόγηση των συγκεκριμένων προβλέψεων έτσι ώστε οι σχεδιασμοί να λαμβάνουν υπόψη νεότερα στοιχεία και εξελίξεις.

¹⁸ <https://www.lifo.gr/now/economy/279312/stoynaras-yfesi-4-provlepei-vasiko-senario-tis-tte>

ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Λεωφόρος Στροβόλου 53

Κτήριο Victory

2018 Στρόβολος, Λευκωσία

Ιστοσελίδα: www.fiscalcouncil.gov.cy

Τηλ.: 22606627, Φαξ: 22606656